

УДК 377(510):745/749

КЕРІВНІ ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ У ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВИХ КОЛЕДЖІВ У КНР

Чжао Цянь⁸

GUIDING PRINCIPLES FOR CREATIVITY DEVELOPMENT IN VOCATIONAL COLLEGE STUDENTS IN CHINA

Zhao Qian

Сьогодні попит суспільства на таланти в галузі мистецтва і дизайну продовжує зростати, що потребує оновлення концепції та активного пошуку форм і методів формування креативності у здобувачів освіти. Креативність є однією із найбільш важливих професійних якостей майбутніх дизайнерів. У багатьох фахових коледжах КНР програми підготовки майбутніх дизайнерів передбачають розвиток креативного мислення у здобувачів, зокрема через вивчення навчальних дисциплін і під час практичної підготовки. Сьогодні, в епоху швидких інновацій та постійних змін, майбутні дизайнери повинні оволодіти різноманітними навичками, щоб справлятися з непередбачуваними труднощами та новими можливостями як у повсякденному житті, так і у професійній діяльності. Мета статті – розкрити сутність керівних принципів розвитку креативності у здобувачів фахових коледжів у КНР. Креативність часто вважають унікальним людським умінням, яке відрізняє людину від сучасних технологій, таких як штучний інтелект чи робототехніка. Креативність не лише допомагає кожній людині орієнтуватися в невизначених ситуаціях сучасного світу, а й дозволяє жити насиченим життям, розвиваючи соціально-емоційні навички, які підтримують здатність людини розуміти інших та співпрацювати з ними. Керівними принципами розвитку креативності у здобувачів фахових коледжів у КНР визначено такі: культурна інклюзія у визначенні творчості; формування внутрішньої мотивації, заснованої на встановленні зростання, самоєфективності та свободі дій; використання творчих здібностей; приділення меншої уваги до підготовки до кар'єрного зростання, а більшої уваги до розвитку відчуття радості навчання; творчі партнерські відносини повинні забезпечувати багатий досвід навчання за межами закладу освіти; урахування соціальних та емоційних аспектів під час розвитку креативності і творчих здібностей; побудова освітнього процесу з урахуванням невизначеності ситуації; творче середовище має допускати структуровану невизначеність, експериментування, ризик та безпечне порушення умовностей; запровадження оцінювання креативності; ефективна підготовка викладачів та тьюторів.

Ключові слова: креативність, креативне мислення, освіта, професійна освіта, фахові коледжі, здобувачі освіти, принципи навчання, Китайська Народна Республіка.

Today, society's demand for talent in art and design continues to grow. This requires updating the concept and actively seeking forms and methods of creativity in students. Creativity is one of the most important professional qualities of future designers. In many

⁸ ©Чжао Цянь. Керівні принципи розвитку креативності у здобувачів фахових коледжів у КНР
DOI: 10.34142/2312-1548.2021.57.08

vocational colleges in China, training programs for future designers involve the development of creative thinking in students, in particular through the study of academic disciplines and during practical training. Today, in an era of rapid innovation and constant change, future designers must master a variety of skills to cope with unforeseen difficulties and new opportunities in everyday life and professional activities. The purpose of the article is to reveal the essence of the guiding principles of creativity development in students of vocational colleges in China. Creativity is often considered a unique human skill that distinguishes a person from modern technologies such as artificial intelligence or robotics. Creativity not only helps everyone navigate the uncertain situations of the modern world, but also allows them to live rich lives, developing socio-emotional skills that support a person's ability to understand others and cooperate with them. The guidelines for the development of creativity in students of vocational colleges in China are defined as follows: cultural inclusion in the definition of creativity; formation of internal motivation based on the establishment of growth, self-efficacy and freedom of action; use of creative abilities; paying less attention to career preparation and more attention to developing a sense of joy in learning; creative partnerships should provide a rich learning experience outside the educational institution; consideration of social and emotional aspects during the development of creativity and creative abilities; construction of the educational process taking into account the uncertainty of the situation; the creative environment must allow for structured uncertainty, experimentation, risk and safe breach of conventions; introduction of creativity assessment; effective training of teachers and tutors.

Keywords: creativity, creative thinking, education, professional education, vocational colleges, students, principles of education, People's Republic of China.

Загальна постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В останні роки попит суспільства на таланти в галузі мистецтва і дизайну продовжує зростати. Однак, незважаючи на те, що багато коледжів та університетів як в усьому світі, так і у КНР, відкрили низку дизайнерських спеціальностей, студенти, яких вони навчають, часто мають не достатньо високі професійні навички, не досконалі практичні здібності, не завжди можуть проявляти творчість і естетичну свідомість, їм буває складно адаптуватися до соціальних потреб. У зв'язку з цим підготовка майбутніх дизайнерів потребує оновлення концепції та активного пошуку змін (Daikoku, 2021).

Сьогодні спеціальності художнього дизайну в багатьох фахових коледжах КНР в основному розділені за цільовими спеціальностями, такими як дизайн одягу, дизайн інтер'єру, мультимедійний дизайн тощо. Зазначимо, що такий підхід до дизайнерської освіти спричиняє відсутність горизонтального зв'язку між різними професійними напрямками, що не сприяє вихованню творчості високого рівня у майбутніх фахівців сфери дизайну. Художньо-дизайнерську освіту слід розуміти з огляду на суспільний розвиток, а не з позиції вузьких художніх функцій.

Дизайнерська освіта у фахових коледжах КНР за останні десятиліття не сформувала сучасну свідомість здобувачів освіти, особливо наукову та раціональну, їй також бракує взаємозв'язку процесу навчання із використанням сучасних технологій. Сьогодні серед науковців КНР точаться серйозні дискусії про те, що таке дизайн, дизайн-дослідження та

яку дизайнерську освіту слід пропонувати у сучасній фаховій освіті. На думку китайського науковця Лі Чаоде дизайнерська освіта – це взагалі «дизайнерське яйце, знесене декоративно-ужитковим мистецтвом» у рамках концепції великої художньої освіти (如何定义设计学及设计教育, 2021). Згідно з розумінням «дизайнерського мистецтва», дизайн в основному складається з трьох частин: критика дизайну, теорія дизайну та історія дизайну (如何定义设计学及设计教育, 2021).

Таким чином сьогодні, в епоху швидких інновацій та постійних змін, майбутні дизайнери повинні оволодіти різноманітними навичками, щоб справлятися з непередбачуваними труднощами та новими можливостями як у повсякденному житті, так і у професійній діяльності. Ось чому розвиток креативності зараз важливіший, ніж будь-коли раніше.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано вирішення даної проблеми. Значний науковий інтерес до проблем розвитку креативності у здобувачів освіти мають наукові праці українських і китайських науковців. Так С. Терещенко своє дисертаційне дослідження присвятила розв'язанню проблеми розвитку креативності підлітків на інтегрованих уроках музики (Терещенко, 2018). Н. Скакун сформулювала філософські, педагогічні та психологічні засади розвитку креативності майбутніх учителів біології в процесі фахової підготовки (Скакун, 2021). М. Саврасов представив аналіз науково-теоретичних концепцій і підходів до вивчення проблеми психологічної динаміки, типології та регулятивних чинників креативності особистості суб'єкта навчально-професійної діяльності (Саврасов, 2021).

Таким чином у наукових напрацюваннях частково розкрито деякі аспекти розвитку креативності у здобувачів освіти різних рівнів, проте багато теоретичних і практичних питань залишаються не розробленими, зокрема, це стосується принципів розвитку креативності у здобувачів фахових коледжів у КНР.

Мета статті – розкрити сутність керівних принципів розвитку креативності у здобувачів фахових коледжів у КНР.

Виклад основного матеріалу статті. Сьогодні просте оволодіння знаннями вже є недостатнім для ефективною реалізації професійних обов'язків та комфортного життя в новій реальності. Креативність не лише допомагає кожній людині орієнтуватися в невизначених ситуаціях сучасного світу, а й дозволяє жити насиченим життям, розвиваючи соціально-емоційні навички, які підтримують здатність людини розуміти інших та співпрацювати з ними. Майже кожен педагог сьогодні погоджується з тим, що необхідно розвивати творчі здібності здобувачів як найбільш важливішу ключову навичку сьогодення (Jiang, 2020).

Сьогодні креативність часто вважають унікальним людським умінням, яке відрізняє людину від сучасних технологій, таких як штучний

інтелект чи робототехніка. Так, у багатьох частинах світу використовується безліч практик та рішень, які є ефективними і масштабованими. Дослідники, науковці і педагоги сподіваються, що у найближчі десятиліття більшість систем освіти визначить креативність важливою частиною процесів навчання та розвитку здобувачів (Bousinakis, 2021).

Зазначимо, що креативність є однією із найбільш важливих професійних якостей майбутніх дизайнерів. Так, у багатьох фахових коледжах КНР програми підготовки майбутніх дизайнерів передбачають розвиток креативного мислення у здобувачів, зокрема через вивчення навчальних дисциплін, через формування креативності як однієї з наскрізних компетентностей під час практичної підготовки (视觉传达专业教学大纲, 2016). Зважаючи на це, вважаємо за доцільне визначити керівні принципи розвитку креативності у здобувачів фахових коледжів у КНР:

– *культурна інклюзія у визначенні творчості*. Поняття творчості враховує різноманітність культурних точок зору. Зважаючи на це формування креативності у здобувачів освіти також відбувається з урахуванням культурних традицій різних народів і відмінностей у творчій діяльності. Разом з тим, цей принцип передбачає важливість співпраці та спільної творчості у процесі формування креативного мислення.

– *формування внутрішньої мотивації, заснованої на встановленні зростання, самоефективності та свободі дій*. Саку Туомінен, засновник і креативний директор глобальної некомерційної освітньої установи HundrED, сказав: «Одна з найбільших проблем полягає в тому, що ми схильні недооцінювати і применшувати роль волі. По суті без волі, справжньої мотивації та самоефективності нічого не вийде творчим» (Saku Tuominen, 2021). Наприклад, у той час як інновації на рівні навчальної програми показують позитивний рух у мисленні вищого рівня, це не має великого значення, якщо більша кількість голосів учнів буде включена до конкретних змін у викладанні та навчанні. Є багато способів цього досягти, але можна почати із заздалегідь визначених відповідей та результатів у плануванні викладача, щоб у здобувачів був простір для генерування ідей, розвитку інтересів і захоплень.

– *використання творчих здібностей*. Щоб креативність була більш глибоко впроваджена у систему підготовки майбутніх дизайнерів варто мислити ширше, ніж мистецькі простори (Mróz, 2021). Для реалізації такої ідеї викладачам необхідно надати час та ресурси для впровадження і адаптації сучасних педагогічних методів у своїй педагогічній практиці. Один із практичних підходів полягає в тому, щоб підвищити залученість здобувачів освіти, зробивши процес навчання прозорим, зокрема через презентацію змісту, форм і методів навчання, що планується під час вивчення тих чи інших навчальних дисциплін, які можна демонструвати протягом навчального року. «Кожен з нас багатий на дари. Всі ми,

включаючи тих, хто працює в школах, повинні систематично розвивати творчі здібності, а не пригнічувати їх неусвідомлено» – Лінь Муван, Дуань Цзяньюань (林谋旺, 2015).

– *приділення меншої уваги до підготовки до кар'єрного зростання, а більшої уваги до розвитку відчуття радості навчання.* Зусилля викладачів щодо включення креативності у підготовку майбутніх дизайнерів часто пояснюються тим, що вони прагнуть сформувати у них навички, необхідні сучасним роботодавцям (Raḥayu, 2018). Проте інноваційна освіта має підкреслювати зростання впевненості у собі та радість від самого навчання.

– *творчі партнерські відносини повинні забезпечувати багатий досвід навчання за межами закладу освіти.* Творчість і креативність здобувачів освіти із меншою ймовірністю повністю розкриє свій потенціал, якщо навчання відбувається переважно у межах закладів освіти. Натомість формування різних партнерських стосунків поза закладами освіти має вирішальне значення для надання здобувачам освіти нового багатого досвіду.

– *урахування соціальних та емоційних аспектів під час розвитку креативності і творчих здібностей.* Багато підходів до розвитку креативності зосереджено на індивідуальних навичках, таких як дивергентне мислення (Ulger, 2018). Однак те, як здобувачі співпрацюють між собою і з викладачем у межах освітнього процесу, не менш важливе для їх загального розвитку і того, як вони використовуватимуть свої творчі здібності у подальшому житті.

– *побудова освітнього процесу з урахуванням невизначеності ситуації.* Креативність може і повинна бути інтегрована в традиційне освітнє планування, але навряд чи вона буде ефективно розвиватися, якщо у викладанні та навчанні переважають ретельно прописані лінійні шляхи організації освітнього процесу, які заздалегідь заплановані. Розробляючи додаткові види діяльності, що допускають невизначені результати та шляхи навчання, ми можемо більш творчо залучати здобувачів до процесу навчання.

– *творче середовище має допускати структуровану невизначеність, експериментування, ризик та безпечне порушення умовностей.* Педагогам потрібні практичні рішення, які забезпечують середовище, що дозволяє учням вивчити ці характеристики. Зокрема доцільно використовувати такі рекомендації: дії викладача в освітньому середовищі повинні ураховувати безліч проблем і бачити безліч підходів та результатів від здобувачів освіти для того щоб навчання та розробка завдань вважалися успішними.

– *запровадження оцінювання креативності.* Незважаючи на те, що існує багато дискусійних питань щодо оцінювання креативності, які у

педагогічній науці залишаються без відповіді, дослідження окремих учених виявили деякі цікаві результати. Наприклад, тест творчого мислення П. Торранса оцінює дивергентне мислення та інші здібності вирішувати проблеми за допомогою рівнів швидкості, гнучкості, оригінальності та суворості (Тест творчого мислення П. Торренса, 2021). Проте для реалізації такого підходу потрібна правильна структура щоб уникнути можливості обмеження креативності виключно цими вимірами. При цьому потрібно подбати про те, щоб мотивація та творча впевненість здобувачів не зменшились.

– *ефективна підготовка викладачів та тьюторів.* Це матиме важливе значення для розвитку креативності у здобувачів освіти фахових коледжів. Розробка плану навчання, що враховує індивідуальні відповіді учнів, вимагає більш вимогливих і ресурсомістких заздалегідь встановлених програм для перевірки розуміння, пам'яті та технічних навичок, ніж традиційні методи навчання (Priyanto, 2021). Педагогам насамперед потрібен час та ресурси, щоб прийняти і адаптувати сучасні педагогічні методи для розвитку творчості у своїх галузях знань.

Таким чином креативність – це ключ до вирішення багатьох майбутніх проблем у майбутньому (Ren, 2021). Ми вважаємо, що кожен здобувач фахових коледжів потребує і може розвивати цю навичку і мислення не тільки для розвитку бажаних кар'єрних якостей (таких як STEAM, дизайн-мислення та підприємництво), а й для загального розвитку. Викладачі також повинні розвивати свої творчі здібності, якщо вони прагнуть створювати ефективне освітнє середовище та керувати ним. Крім того, необхідно знайти способи розвитку лідерства, яке створює та підтримує творче бачення на кожному рівні системи освіти.

Висновки й перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Отже у результаті проведеного пошуку було з'ясовано, що креативність є однією із найбільш важливих професійних якостей майбутніх дизайнерів. У багатьох фахових коледжах КНР передбачено розвиток креативного мислення у здобувачів згідно з такими принципами: культурна інклюзія у визначенні творчості, формування внутрішньої мотивації, заснованої на встановленні зростання, самоефективності та свободі дій, використання творчих здібностей, приділення меншої уваги до підготовки до кар'єрного зростання, а більшої уваги до розвитку відчуття радості навчання, творчі партнерські відносини повинні забезпечувати багатий досвід навчання за межами закладу освіти, урахування соціальних та емоційних аспектів під час розвитку креативності і творчих здібностей та деякі інші.

Серед напрямів подальших розвідок ми вбачаємо визначення умов формування креативності у здобувачів фахових коледжів КНР, з'ясування ефективних форм і методів розвитку креативності, вивчення методик формування креативного мислення у здобувачів фахових коледжів КНР.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Скакун, Н. С. (2021). *Розвиток креативності майбутніх учителів біології в процесі фахової підготовки*. (Дис. докт. філос.). Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси.
- Соврасов, М.В. (2021) *Регулятивні чинники креативності суб'єкта навчально-професійної діяльності*. (Дис. докт. психол. наук.) Державний заклад «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ.
- Терещенко, С.В. (2018) *Розвиток креативності підлітків на інтегрованих уроках музики*. (Дис. канд. пед. наук). Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ.
- Тест творчого мислення П. Торренса*. (2021) *Інструкція. Обробка результатів*. Отримано з: <https://vseosvita.ua/library/test-tvorcogo-mislenna-p-torrensa-instrukcia-obrobka-rezultativ-457947.html>
- Bousinakis, D., Halkos, G. (2021). Creativity as the hidden development factor for organizations and employees. *Economic Analysis and Policy*, 71, 645–659.
doi : <https://doi.org/10.1016/j.eap.2021.07.003>
- Daikoku, T., Wiggins, G. A., Nagai, Y. (2021). Statistical Properties of Musical Creativity: Roles of Hierarchy and Uncertainty in Statistical Learning. *Frontiers in Neuroscience*, 15, 354.
doi : <https://doi.org/10.3389/fnins.2021.640412>
- Jiang, H., Wang, K., Lu, Z., Liu, Y., Wang, Y., & Li, G. (2020). Measuring green creativity for employees in green enterprises: Scale development and validation. *Sustainability*, 13(1), 275.
doi : <https://doi.org/10.3390/su13010275>
- Mróz, A., & Ocetkiewicz, I. (2021). Creativity for sustainability: how do polish teachers develop students' creativity competence? Analysis of research results. *Sustainability*, 13(2), 571.
doi : <https://doi.org/10.3390/su13020571>
- Priyanto, D., Dharin, A. (2021). Students' creativity development model and its implementation in Indonesian Islamic Elementary Schools. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 11(3), 81–87.
doi : <https://doi.org/10.14527/pegegog.2021.00>
- Rahayu, S. et al. (2018). The Professional Competency Teachers Mediate the Influence of Teacher Innovation and Emotional Intelligence on School Security. *Journal of Social Studies Education Research Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 9 (2), 210–227. Отримано з: <https://jsser.org/index.php/jsser/article/view/266/259>
- Ren, X., Yu, J. (2021). Research on key influence factors of creativity development of applied undergraduates based on PCA. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, 6 (1), 141–150.
doi : <https://doi.org/10.2478/amns.2021.1.00035>

Saku Tuominen. (2021). Отримано з: <https://hundred.org/en/users/saku-tuominen-a562ec4d-3fb4-4d24-bcca-2b6ce575b54a>

Ulger, K. (2018). The Effect of Project of Problem-Based Learning on the Creative Thinking and Critical Thinking Disposition of Students in Visual Arts Education. *Interdisciplinary Journal of ProblemBased Learning*, 12 (1), 1–21. doi : <https://doi.org/10.7771/1541-5015.1649>

如何定义设计学及设计教育. (2021) Отримано з: <https://www.chinadesign.cn/24/202110/1838.html>

视觉传达专业教学大纲. (2016). 培训部.

林谋旺. (2015). Отримано з: http://www.lywhxy.com/ysx/content/details5_27448.html

REFERENCES

Bousinakis, D., Halkos, G. (2021). Creativity as the hidden development factor for organizations and employees. *Economic Analysis and Policy*, 71, 645–659.

doi : <https://doi.org/10.1016/j.eap.2021.07.003> [in English].

Daikoku, T., Wiggins, G. A., & Nagai, Y. (2021). Statistical Properties of Musical Creativity: Roles of Hierarchy and Uncertainty in Statistical Learning. *Frontiers in Neuroscience*, 15, 354.

doi : <https://doi.org/10.3389/fnins.2021.640412> [in English].

Jiang, H., Wang, K., Lu, Z., Liu, Y., Wang, Y., & Li, G. (2020). Measuring green creativity for employees in green enterprises: Scale development and validation. *Sustainability*, 13(1), 275.

doi : <https://doi.org/10.3390/su13010275> [in English].

Mróz, A., & Ocetkiewicz, I. (2021). Creativity for sustainability: how do polish teachers develop students' creativity competence? Analysis of research results. *Sustainability*, 13(2), 571.

doi : <https://doi.org/10.3390/su13020571> [in English].

Priyanto, D., Dharin, A. (2021). Students' creativity development model and its implementation in Indonesian Islamic Elementary Schools. *Pegem Journal of Education and Instruction*, 11(3), 81–87.

doi : <https://doi.org/10.14527/pegegog.2021.00> [in English].

Rahayu, S. et al. (2018). The Professional Competency Teachers Mediate the Influence of Teacher Innovation and Emotional Intelligence on School Security. *Journal of Social Studies Education Research Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 9 (2), 210–227. Retrieved from: <https://jsser.org/index.php/jsser/article/view/266/259> [in English].

Ren, X., Yu, J. (2021). Research on key influence factors of creativity development of applied undergraduates based on PCA. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, 6 (1), 141–150. doi : <https://doi.org/10.2478/amns.2021.1.00035> [in English].

- Saku Tuominen. (2021). Retrieved from: <https://hundred.org/en/users/saku-tuominen-a562ec4d-3fb4-4d24-bcca-2b6ce575b54a> [in English].
- Skakun, N. S. (2021). *Rozvytok kreatyvnosti maibutnikh uchyteliv biologii v protsesi fakhovoi pidhotovky [Development of creativity of future biology teachers in the process of professional training]*. (Thesis for a Degree PhD). Cherkaskyi natsionalnyi universytet imeni Bohdana Khmelnytskoho. Cherkasy. [in Ukrainian].
- Sovrasov, M.V. (2021). *Rehuliatyvni chynnyky kreatyvnosti subiekta navchalno-profesiinoi diialnosti [Regulatory factors of creativity of the subject of educational and professional activity]*. (Thesis for a Degree Doctor of Psychology Sciences). Derzhavnyi zaklad «Donbaskyi derzhavnyi pedahohichniy universytet». Sloviansk. [in Ukrainian].
- Tereshchenko, S.V. (2018). *Rozvytok kreatyvnosti pidlitkiv na intehrovanykh urokakh muzyky [Development of creativity of teenagers in integrated music lessons]*. (Thesis for a Degree Candidate of Pedagogical Sciences). Natsionalnyi pedahohichniy universytet imeni M.P. Drahomanova. Kyiv. [in Ukrainian].
- Test tvorchoho myslennia P. Torrensa. (2021). Instruktsiia. Obrobka rezultativ. [P. Torrence's test of creative thinking. Instruction. Processing of results.]* Retrieved from: <https://vseosvita.ua/library/test-tvorcogo-mislenna-p-torrensa-instrukcia-obrobka-rezultativ-457947.html> [in Ukrainian].
- Ulger, K. (2018). The Effect of Pr ect of Problem-Based Learning on the Cr oblem-Based Learning on the Creative Thinking e Thinking and Critical Thinking Disposition of Students in Visual Arts Education. *Interdisciplinary Journal of ProblemBased Learning*, 12 (1), 1–21. doi : <https://doi.org/10.7771/1541-5015.1649> [in English].
- 如何定义设计学及设计教育. (2021) Retrieved from: <https://www.chinadesign.cn/24/202110/1838.html> [in Chinese].
- 视觉传达专业教学大纲. (2016). 培训部, 254 [in Chinese].
- 林谋旺. (2015). Retrieved from: http://www.lywhxy.com/ysx/content/details5_27448.html [in Chinese].

Чжао Цянь

здобувачка кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, м. Харків, Україна 61168
ORCID 0000-0001-8804-1955
e-mail: 602214253@qq.com

Zhao Qian

PhD student at the Department of Educology and Innovative Pedagogy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Valentynivska street, 2, Kharkiv, Ukraine 61168
ORCID 0000-0001-8804-1955
e-mail: 602214253@qq.com